

КОРАЦИ У ИНТЕРВЕНЦИЈИ

1. Откривање насиља – знаци који указују да дете трпи насиље (различитих типова и нивоа) или злостављање, могу бити очигледни, сазнање о насиљу је онда директно (кад дете или неко из околине саопшти податак у вези са тим) или индиректно (када професори или ученици, родитељи на основу неких знакова сумњају да се насиље дешава).

Сумњу одмах треба проверити у поверљивом, пажљиво вођеном индивидуалном разговору са дететом, при чему су разумевање и поверење, поштовање процедура предуслови ефикасности. То обавља предметни професор (ако се њему дете поверило или он има основану сумњу) или одмах разредни старешина. Ако је неопходно (у случају насиља другог и трећег нивоа било ког типа) ангажују се психолог школе и Тим за заштиту деце од насиља, а они одређују даље кораке активности.

2. Прекидање насиља – обавеза је свих у школи (ученика и свих запослених, одраслих) који имају било какво сазнање или сумњају да се насиље дешава.

Ученици одмах имају обавезу да обавесте било ког одраслог, запосленог у школи, који је у том тренутку доступан или било ког члана Тима за заштиту деце (на огласној табли и на сајту школе су њихова имена и бројеви телефона). Запослени су у обавези да зауставе насиље, одмах обавесте све надлежне у установи (разредног старешину и чланове Тима).

3. Обавештавање родитеља и предузимање хитних паралелних акција – ако је у питању физичко насиље, где има повреда, треба одмах обавестити родитеље, укључити релевантне институције (здравствене институције, Хитну помоћ, полицију, Центар за социјални рад) ради хитног збрињавања свих актера.

4. Смиривање ситуације – обезбеђење сигурности за све учеснике, разговор са њима и посматрачима. Чим се насиље прекине, актери одвоје и умире, треба обезбедити прикладан простор и време за детаљнији разговор (канцеларија директора или стручне службе). Разговор воде запослени који су насиље прекинули, а онда треба да потраже помоћ стручне службе и колега из Тима за заштиту деце.

Циљ: утврђивање истине о претходном догађају и решавање сукоба на ненасилан начин. У ту сврху обавља се саслушање свих учесника уз поштовање свих принципа ненасилне комуникације (уздржавање од било каквог вређања, етикетирања, поштовање свих страна у сукобу, активно слушање).

Саслушавање треба обавити одмах са свим запосленима који учествују у овом процесу да се деца не би више пута излагала стресној ситуацији и поновљеним испитивањима уз гарантовану дискрецију и поштовање приватности детета.

На крају разговора запослени, односно Тим, упознаје све учеснике са наредним корацима и активностима: ко и када ће бити укључен у процену, праћење и решавање настале ситуације. Случај се обавезно евидентира у посебну свеску који води стручни

сарадник. Како је школски психолог присутан само два дана у радној недељи, осталим данима евиденцију води педагог школе, а свакако разредни старешина сваког ученика.

5. Консултације унутар установе ради процене ризика и израде плана заштите за све учеснике (жртву, насилника, очевице). Могу се укључити други органи и установе по потреби (Министарство просвете и науке, Школска управа, Центар за социјални рад, полиција, здравствене службе, правосудни органи – спољашња заштитна мрежа).

6. Прављење индивидуалног и оперативног плана заштите (како изгледа план заштите, а како оперативни план наше школе, види се у прилогу). Он садржи:

- активности усмерене на промену понашања (појачан васпитни рад са учеником, рад са родитељима, одељењском заједницом, по потреби са Саветом родитеља и органом управљања),
- носиоце активности и
- рок за извршење активности.

План заштите и оперативни план прави, за сваки случај понаособ (по узору на формулар уз прилагођавање сваком појединачном случају), Тим за заштиту од насиља самостално или по потреби уз учешће других органа, служби и установа из спољашње заштитне мреже. Школа треба да ангажује, кад год је то могуће, чланове одељењске заједнице, родитеље, Ученички парламент, вршњачке медијаторе или ученике који су усвојили вештине ненасилне комуникације.

7. Предузимање мера и активности по Оперативном плану заштите (активности одељењског старешине, предметног професора, психолога и педагога, вршњака из одељења са назначеним временом за реализацију). Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и да буду у складу са његовим развојним капацитетима. Кад Тим за заштиту процени да постоји потреба, предлаже се индивидуални план заштите (у прилогу постоји формулар за тај план који попуњава разредни старешина).

8. Праћење ефеката предузетих мера – са циљем провере успешности предузетих активности одељењски старешина, професор, а по потреби и Тим, планира праћење и вредновање поступака и примењених процедура. Прати се:

- понашање детета које је било насилно,
- понашање деце која су била пасивни посматрачи,
- понашање детета које је трпело насиље,
- понашање вршњака у одељењу,
- сарадња и учешће родитеља горе наведене деце у овом процесу,
- како функционише Тим и унутрашња заштитна мрежа и
- колико су помогле ангажоване институције и стручњаци из спољње заштитне мреже.

Ако се увиди да се ситуација понавља, усложњава и постаје још ризичнија, морају се урадити додатне мере и активности: укључивање дежурних запослених у што већем

броју, укључивање вршњачког Тима и вршњачких медијатора што већег броја родитеља, чешће ангажовање школског полицајца, психолог треба да појача индивидуални рад са децом, породицом у целини уз помоћ стручњака из здравствених установа – поред Центра за социјални рад треба да ангажује и Центар за породичну терапију.

Како би сви у школи реаговали на време и адекватно у случају насиља, на јавним местима у школи (на огласној табли у холу, на огласној табли испред наставничке канцеларије) истакнута су имена чланова Тима за заштиту деце са бројевима телефона, као и телефони релевантних институција (Дома здравља, Хитне помоћи, Центра за социјални рад, Завода за ментално здравље и др.). Наглашени су и кораци у интервенцији који су неопходни у случају да се насиље догађа или се сумња да се оно дешава у школи (све ово је објављено и на сајту наше школе – www.borastankovic.edu.rs).